

Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Італії)

Тетяна Кропивницька

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Для пошуку оптимальних шляхів подолання кризових ситуацій у вітчизняній сфері фізичної культури і спорту, визначення форм та міри державного втручання доцільним є узагальнення існуючого світового досвіду. В результаті дослідження виділено країни-лідери Всесвітніх ігор, серед яких є Італія. Її досвід як члена Європейського Союзу може бути корисним. Нагальним питанням в Україні є реформування системи спорту відповідно до європейської моделі. Під час розробки стратегій розвитку спорту варто враховувати кращі практики, зіставляти з вітчизняними підходами та орієнтуватися на чинники, що лежать в основі лідерства. *Мета.* Узагальнення кращих практик країн-лідерів Всесвітніх ігор з розвитку неолімпійського спорту (на прикладі Італії). *Методи.* Аналіз, синтез та узагальнення; порівняння; системний підхід. *Результати.* Високий стабільний рівень функціонування спорту в Італії обумовлений передовсім ефективною системою організації спорту, представленою двома ланками управління – державною (з обмеженими функціями) і громадською, що відповідає європейській моделі. Національний олімпійський комітет Італії (CONI) наділений широкими повноваженнями щодо розвитку всіх напрямів спорту, частково й професійного. Основою системи організації спорту виступають клуби. До позитивних рис італійської системи спорту віднесено сегментацію спортивних федерацій відповідно до кількісних показників їх розвитку і стимулювання до подальшого зростання; акцент на фінансову самодостатність і прозорість економічної діяльності федерації при її визнанні; впровадження принципів належного врядування та контроль за їх дотриманням; мінімізацію втручання держави у розвиток спорту при одночасному створенні необхідних умов; законодавчу підтримку приватного сектору та фізичних осіб у фінансуванні спорту; потужний розвиток матеріально-технічної бази та її доступність для суспільства; численне представництво в системі організації спорту для всіх з різними назвами, але діяльність яких подібна й інтегрована в загальну систему асоціацій і федерацій; диджиталізацію процесів управління і звітності тощо. Італійська система спорту варта уваги, а ряд її сильних сторін доцільно імплементувати у вітчизняний спорт.

Ключові слова: система організації спорту, Італія.

Tetiana Kropyvnytska

FOREIGN EXPERIENCE IN FUNCTIONING OF NON-OLYMPIC SPORTS (BY THE CASE OF ITALY)

Abstract. In order to find the best ways to overcome the crisis in the national field of physical culture and sports, to determine the forms and extent of state intervention, it is advisable to generalize the existing world experience. The study identified the leading countries of the World Games, including Italy, whose experience as a member of the European Union may be useful. In Ukraine, an urgent issue is to reform the sports system in accordance with the European model. When developing strategies for the development of sports, it is necessary to take into account best practices, compare them with domestic approaches, and focus on the factors underlying leadership. *Objective.* To generalize the best practices of the leading countries of the World Games in the development of non-Olympic sports (by the case of Italy). *Methods.* Analysis, synthesis and generalization; comparison; and systemic approach. *Results.* The high stable level of functioning of sport in Italy is depend primarily on an effective system of organization of sport, represented by two levels of management: the state one (with limited functions) and the public that corresponds to the European model. The National Olympic Committee of Italy (CONI) is vested with broad powers to develop all areas of sport, including professional sports. Clubs are the basis of the sports organization system. The positive features of the Italian sports system include the segmentation of sports federations in accordance with quantitative indicators of their development and incentives for further growth; the emphasis on financial self-sufficiency and transparency of the federation's economic activities during its recognition; implementation of good governance principles and control over their

Вступ. На ефективність розвитку спорту в країні впливає ряд факторів, серед яких організаційне забезпечення відіграє ключову роль. Від раціонально побудованої і дієвої системи управління спортом залежать кількість осіб, які займаються спортом чи його видом, успішність збірних команд на міжнародній арені тощо [5].

Після попередніх досліджень [2–4] виділено країни-лідери Всесвітніх ігор, серед яких є Італія. За кількістю завойованих медалей на цих змаганнях станом на 2022 р. країна перебуває на першому місці командного заліку (золотих – 167, срібних – 168, бронзових – 153) [20]. Збірні команди цієї країни вважаються лідерами й Олімпійських ігор: з 27 Ігор Олімпіад, в яких вони взяли участь, у 23 змаганнях Італія увійшла до ТОП–10.

Усе це свідчить про ефективні підходи до побудови системи управління спортом. Для України наразі вивчення кращих практик країн Європейського союзу (ЄС) є актуальним питанням через зниження результатів на Олімпійських іграх, прагнення зберегти позиції на Всесвітніх іграх, неефективність та застарілість діючої системи організації спорту, бажання стати частиною європейського співтовариства, а отже необхідності адаптації до його вимог.

Дослідження виконується згідно з планом НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 1.4 «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту» (номер держреєстрації 0121U108294).

Мета дослідження – узагальнення кращих практик країн-лідерів Всесвітніх ігор з розвитку неолімпійського спорту (на прикладі Італії).

Методи дослідження: аналіз (у тому числі літературних джерел, документальних матеріалів та інформації офіційних сайтів організацій); синтез та узагальнення; порівняння; системний підхід.

Kropyvnytska T. Foreign experience in functioning of non-Olympic sports (by the case of Italy). *Theory and Methods of Physical education and sports.* 2023; 4: 72–77
DOI: 10.32652/tmfvs.2023.4.72–77

Кропивницька Т. Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Італії). *Теорія і методика фізичного виховання і спорту.* 2023; 4: 72–77
DOI: 10.32652/tmfvs.2023.4.72–77

observance; minimization of state interference in the development of sports while creating the necessary conditions; providing legislative support for the private sector and individuals in financing sports; strong development of physical infrastructure and its accessibility to society; numerous representation in the system of organizations of Sports for all with various names, but whose activities are similar and integrated into the general system of associations and federations; digitalization of management and reporting processes, etc. The Italian system of sports is worthy of attention, and a number of its strengths should be implemented in domestic sports.

Keywords: The system of organization of sports, Italy.

Результати дослідження. Дослідження спрямоване на узагальнення досвіду організації і функціонування спорту в країні-лідері Всесвітніх ігор – Італії і є продовженням попередніх наукових розробок [3–5], де розглянуто результативність спортсменів цієї та інших країн на Всесвітніх іграх, здійснено порівняльний аналіз з Україною.

Для всестороннього вивчення системи спорту в Італії було проведено детальний аналіз контенту офіційних сайтів італійських спортивних організацій: Уряду Італії, Італійського національного олімпійського комітету (CONI), федерацій з неолімпійських видів спорту, Інституту кредитування спорту, «Спорт і здоров'я» (Sport e Salute S.p.a.) тощо.

Аналіз офіційних сайтів спортивних організацій, а також їх нормативних документів дозволив скласти уявлення про систему спорту Італії. Як і в інших країнах ЄС, тут реалізується європейська модель спорту з наявним державним органом управління – Департамент спорту при Раді міністрів (у період з 1998 до 2006 р. таким органом було Міністерство культурної спадщини та культурної діяльності Італії) та розгалуженою системою громадських організацій, головною з яких виступає Національний олімпійський комітет Італії (CONI). Окремої організації, на кшталт Спортивного комітету України, який опікується неолімпійським напрямом спорту, не існує. Практично не зустрічається термін «неолімпійський спорт» або «неолімпійські види спорту» в офіційних джерелах інформації; поодинокий контент зустрічається при пошуку італійською у браузері Google.

Державний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту за останні 30 років існування з приходом кожного нового уряду регулярно реорганізовувався (близько 10 разів)

[8]. Очолює Департамент міністр молоді і спорту («без портфеля», тобто відсутнє профільне міністерство) з такими функціями щодо розвитку спорту [7]:

- розробка, координація та реалізація регуляторних, адміністративних, культурних та соціальних ініціатив у сфері спорту;

- міжнародні відносини з організаціями та установами, що мають компетенцію у сфері спорту, особливо з Європейським Союзом, Радою Європи, ЮНЕСКО та Всесвітнім антидопінговим агентством;

- комунікація з інституційними та територіальними органами, спортивними, а також іншими організаціями, діяльність яких дотична до сфери спорту;

- сприяння запобіганню допінгу та насильству у спорті;

- контроль за Національним олімпійським комітетом Італії (CONI), Паралімпійським комітетом Італії, «Спорт і здоров'я», Інститутом кредитування спорту тощо;

- визначення керівних принципів управління у сфері спорту; внесення пропозицій та здійснення консультацій щодо їх дотримання;

- просування та координація спортивних подій національного та міжнародного значення;

- моніторинг питань прозорості та ефективності ринку аудіовізуальних прав на спортивні події, організованих на національному рівні, а також регулювання розподілу фінансових ресурсів (спільно з міністрами економіки та фінансів, європейської політики, економічного розвитку);

- сприяння заходам для запобігання маніпулюванню змаганнями;

- підтримка ініціатив з дотримання цінностей спорту;

- співпраця з інституціями Європейського Союзу в підготовці нормативних актів, що стосуються спорту, та

з компетентними національними установами з імплементації у внутрішнє законодавство;

- діяльність, пов'язана із фінансуванням будівництва, ремонту спортивних об'єктів. Ця робота виконується спільно із Міністерством економіки та фінансів, яке через спеціальний банк – Інститут кредитування спорту (заснований у 1957 р.), 80 % акцій якого належать Міністерству, співпрацює з державними і приватними організаціями, що займаються спортивною і рекреаційною діяльністю. Надання грантів здійснюється за умови погодження з CONI [19];

- діяльність, пов'язана із виплатою внесків з податків фізичних осіб у розмірі п'яти проміле (‰) аматорським спортивним асоціаціям;

- призначення допомоги (до 15 тис. євро на рік під назвою «Джуліо Онесті» (на честь президента CONI 1946–1978 рр.) успішним італійським спортсменам, які перебувають у важкій економічній ситуації [10];

- контроль за використанням ресурсів спортивними організаціями.

Усе інше, що стосується координації і контролю за розвитком спорту в країні, покладено на CONI, повноваження якого дуже широкі. До них відносять [15, 17]:

- розвиток спорту всіх рівнів, починаючи з дошкільного (п. 2 ст. 3 Статуту);

- визначення механізму роботи між федераціями та клубами (п. 2 ст. 3 Статуту). Саме клуби становлять основу спорту у будь-якій країні ЄС. В Італії станом на 2023 р. функціонує 120 тис. клубів, у яких займаються 12 млн осіб [14];

- контроль за проведенням змагань, підготовкою спортсменів, затвердження критеріїв, за якими федерації отримують кошти від CONI (п. 5 ст. 7 Статуту);

- співпраця з міжнародними організаціями, Європейським Союзом, органами державної влади, місцевими адміністраціями в програмах сприяння та підтримки спорту (п. 2 ст. 4);

- затвердження критеріїв та способів перевірок ефективності діяльності, у тому числі фінансової, струк-

тур, що визнаються та патронуються CONI;

- встановлення принципів, яким мають відповідати статути спортивних організацій, що прагнуть отримати визнання CONI (п. 4 ст. 6 Статуту);
- визначення критеріїв для відмежування аматорського спорту від професійного (п. 4 ст. 6 Статуту);
- розробка Кодексу спортивної поведінки і контроль за його дотриманням всіма учасниками національного спортивного руху (ст. 13 Статуту) тощо.

Навіть контроль за фінансовим становищем професійних клубів знаходиться під юрисдикцією CONI [13].

У 1999 р. Статут CONI суттєво перероблено з метою дотримання принципів належного врядування: це стосується прозорості фінансової діяльності (п. 5 ст. 5 та ін.), демократичності виборів (п. 5 ст. 5, п. 2–3 ст. 6 та ін.), гендерної рівності (п. 3 ст. 4).

Членами CONI виступають чотири групи організацій (дані про кількість подано станом на початок 2023 р.) [16]:

перша група – 47 федерацій, яким надано статус національних, з яких 29 – олімпійські, 14 – з неолімпійських видів спорту, 4 – інші організації (наприклад, федерації спортивної медицини або університетського спорту тощо);

друга група – 16 асоційованих федерацій, які прагнуть отримати визнання; з них 15 – з неолімпійських видів спорту та 1 – з традиційних видів змагань;

третья група – 14 організацій, що сприяють розвитку масового спорту. Всі вони спрямовані на спортивну, рекреаційну, соціальну і культурну діяльність разом із аматорськими спортивними асоціаціями, клубами; проведення спортивних заходів місцевого, регіонального і національного рівня серед молоді та дорослих, у тому числі маргіналізованих членів суспільства. У 2022 р. Департаментом спорту при Раді міністрів таким організаціям виділено 5,4 млн євро для реалізації проєктів з акцентом на інновації, популяризацію спорту в містах з умовою створення синергії з оточуючим середовищем;

четверта група – 19 почесних організацій, серед яких Асоціація спортивної преси, Спеціальна Олімпіада Італії та інші.

Варто зазначити, що на сайті CONI жодної інформації про участь італійських спортсменів на Всесвітніх іграх не міститься. Тут пишуть про події в олімпійських видах спорту, рідко – про паралімпійські. Як і не інтегровані спортсмени в єдину національну команду для участі у Всесвітніх іграх. Спортивні федерації кожного виду спорту програми Всесвітніх ігор самостійно висвітлюють події цього змагання і супроводжують спортсменів на них.

В Італії, як і в Україні, існує процедура визнання спортивної федерації, а стаття 21 Статуту CONI визначає вимоги. Вони схожі на ті, що діють в Україні, як і те, що CONI визнає лише одну національну спортивну федерацію для кожного виду спорту. Відмінність полягає в тому, що, у разі конкуренції між заявками від кількох організацій, Національна рада CONI пропонує зацікавленим сторонам створити спільну федерацію. Якщо згоди не досягнуто, Національна рада CONI просуває угоду, спрямовану на створення єдиного федеративного утворення і визнає федерацію, що складається лише з суб'єктів, які до неї приєдналися.

Визнання федерації відбувається в кілька етапів [7]:

1) *подача заявки*. Це можна зробити в тому випадку, якщо федерація охоплює своєю діяльністю щонайменше 1 тис. спортсменів (у тому числі молодь) у мінімум 50 асоціаціях-членах в різних регіонах Італії. Федерація повинна мати можливості самофінансування, не передбачати отримання прибутку, регулярно проводити змагання та брати в них участь на міжнародному рівні, відповідати принципам Олімпійської хартії, протидіяти допінгу тощо. Вид спорту не має бути пов'язаними з військовими діями та заохочувати до насильства;

2) *випробувальний період* від 2 до 5 років, протягом якого федерація повинна розвинути свою організацію на нормативному (адаптувати статут

до положень CONI), організаційному (збільшити кількісні показники свого розвитку відповідно до встановлених норм) та спортивно-технічному рівнях відповідно до чинних правил CONI, статусу, який присвоєно, та умов національної спортивної системи. Організація зобов'язана щорічно надавати фінансові звіти зовнішнім аудиторів, інформацію про членів, спортивні заходи тощо. Ненадання документів у встановлені терміни тягне за собою анулювання заявки на визнання. Перевірка членів організації здійснюється за допомогою спеціального програмного забезпечення.

На цьому етапі федерація може отримати статус «експериментальна» і до моменту свого остаточного визнання має збільшити показники свого розвитку, а саме – охоплювати своєю діяльністю щонайменше 3 тис. спортсменів у мінімум 70 асоціаціях-членах з правом голосу у федерації та які представляють принаймні 8 регіонів і 40 провінцій. Крім того, федерація мінімум один рік має бути членом міжнародної спортивної федерації (МСФ), визнаною Глобальною асоціацією МСФ. Федерація зі статусом «експериментальна» через 2 роки або приєднується до визнаної федерації чи федерації зі статусом «повноправна» і втрачає свою автономію, або їй надають статус «повноправна».

У разі, якщо федерація отримала статус «тимчасова», її показники розвитку мають досягнути наступного рівня: 4 тис. спортсменів у мінімум 100 асоціаціях-членах з правом голосу у федерації та які представляють 10 регіонів і 60 провінцій з принаймні 1 філією на провінцію; відповідна МСФ визнається Міжнародним олімпійським комітетом. Тимчасовий статус надається на 4 роки. В разі досягнення порогових показників федерація отримує статус «ефективна» і стає повноправним членом CONI;

3) *визнання федерації* зі статусом «повноправна» або приєднання її до іншої раніше визнаної федерації і втрата нею своєї автономії.

Об'єднання федерацій різних видів спорту є поширеною практикою

в італійській системі спорту. Так, в ній функціонує Федерація спортивного більярду і боулінгу, Федерація зимових видів спорту (об'єднує види, змагальна діяльність яких проходить на снігу), Федерація видів спорту на льоду тощо.

Федерація, що отримала визнання CONI, має право використовувати його логотип, претендувати на фінансування.

Бюджети національних спортивних федерацій щорічно затверджуються Федеральною радою та подаються на затвердження Національної ради CONI. У разі негативного висновку від аудиторів або несхвалення Національною радою CONI, рішення приймається на Вибірчій асамблеї керівних органів асоціацій.

Іноді статuti федерацій публікуються навіть у друкованих виданнях [22].

У 2002 р. Міністерством економіки та фінансів створено організацію (по суті – державний фонд) «Спорт і здоров'я», всі акції якого належать Міністерству. Первинна мета її створення полягала у забезпеченні фінансової стабільності CONI. Але згодом функціонал розширився, і сьогодні тут розподіляються державні кошти на потреби спорту. Залежно від спрямування проєкту виділяти фінансові ресурси можуть й інші державні установи, наприклад, проєкт «Спорт та інтеграція» реалізується організацією «Спорт і здоров'я», фінансується Міністерством праці і соціальної політики.

В Італії існує законодавство, що підтримує спортивне спонсорство і створює умови для пільгового оподаткування. Дозволяється з 21 % суми податку на додану вартість до половини коштів спрямувати на спорт [21]. Це поширюється на компанії або підприємців, що підтримують: 1) професійні спортивні клуби; 2) ліги, які організують національні командні чемпіонати з олімпійських видів спорту; 3) громадські організації, що є в реєстрі CONI. Охочі скористатися такою можливістю у визначені терміни подають заявки до Департаменту спорту, на сайті якого після їх розгляду і прийняття рішення публікується список,

кому надають право пільгового оподаткування. Є ряд вимог до таких підприємств (щодо розміру прибутку), але головний – прозорість і легкість у відстеженні за рахунок використання електронних платіжних систем. Крім того, податкова система передбачає можливість адресного спрямування податку з прибутків фізичних осіб на конкретні цілі. Одним з таких варіантів є підтримка волонтерства й аматорських спортивних організацій, визнаних CONI. Заповнюючи форму, платник податків має можливість вказати податковий код організації, якій він хоче перерахувати 5 проміле (0,5 %) із свого податку [11].

Щоб стимулювати спортивні дослідження, CONI у 1997 р. запровадив конкурс наукових робіт, за результатами якого присуджується стипендія науковцям, які захищають дисертації, присвячені актуальній тематиці. Її сума становить 3000 євро і сплачується одноразово [12].

Для Італії характерним є потужна спортивна база, яка дозволяє проводити масштабні міжнародні змагання. Головний спортивний комплекс країни – Спортивний парк у Римі, відкритий ще у 1932 р. Саме тут розташовані штаб-квартира CONI, Університет фізичного виховання і спорту (державний і єдиний в країні), Школа спорту і здоров'я (функціонує як інститут підвищення кваліфікації разом із спортивною бібліотекою). Відповідно до Положення про аматорський спорт, яке міститься в Законі 289/2002 від 22.10.2014 [9], спортивні споруди, якими керує місцева територіальна влада, відкриті для всіх громадян і мають бути доступні, на основі об'єктивних критеріїв, усім спортивним клубам і асоціаціям.

У випадках, коли територіальний державний орган не має наміру безпосередньо управляти спортивними спорудами, це можуть робити аматорські спортивні клуби та товариства, будь-яка організація з чотирьох груп, визнаних CONI на основі угод, які встановлюють критерії їх використання. Спортивні зали, ігрові майданчики шкіл повинні бути доступні аматорським спортивним асоціаціям, розташованим у тому самому муніципаліте-

ті, що й школа, або в сусідніх муніципалітетах, але з урахуванням потреб освітньої установи, у тому числі проведення позаурочних заходів.

Таким чином, CONI являє собою потужний орган управління спортом з широким представництвом у ньому громадських структур, що розвивають різні спортивні напрями, у тому числі неолімпійський. Визнання CONI дає більші можливості для спортивних організацій і стимулює їх на таку діяльність.

Дискусія. Однією з проблем вітчизняної сфери фізичної культури і спорту є постійна реорганізація центрального органу виконавчої влади, яка за часи незалежності і до 2023 р. відбувалася 11 разів, крім того 18 разів змінювалися керівники. З огляду на те що повноваження Міністерства молоді та спорту України дуже широкі (ст. 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт») [6], що не типово європейській моделі спорту, то такі часті зміни гальмують розвиток сфери. Законом України «Про фізичну культуру і спорт» в редакції 2012 р. передбачено наявність двох державних структур, одна з яких формує політику, інша – її реалізує (ст. 5). У 2020 р. навіть була спроба втілити в життя цю ноту законодавства через створення Міністерства культури, молоді та спорту України як урядової структури, яка очолюється політичною фігурою (міністром став В. В. Бородянський), і Державного агентства спорту як органу реалізації політики з розвитку фізичної культури і спорту, керівника якого також призначає Кабінет міністрів України, але через конкурс з числа осіб, які є фахівцями відповідної галузі (керівником став С. А. Левчук) [1]. Такий підхід спрямований на те, щоб на чолі сфери був не політик, а спортивний функціонер з досвідом, який працюватиме навіть в умовах постійних змін в Міністерстві. Проте чергова реорганізація і призначення нового міністра зупинили цей процес.

Аналіз італійської системи управління сферою спорту засвідчив, що така модель може бути ефективною. В Італії також спостерігаються часті зміни і реорганізації державного сек-

тору, що пов'язано із політичними процесами. Але через обмеження повноважень державних структур і наявних широких функцій НОК Італії негативного впливу на сферу спорту не спостерігається.

Основними елементами, що лежать в основі італійської системи спорту та забезпечують високу її ефективність, є:

1) розгалужена система громадських організацій, головною з яких виступає Національний олімпійський комітет Італії; мінімізація втручання держави у розвиток спорту при одночасному створенні необхідних умов;

2) широке представництво організацій, мета створення яких пов'язана з рекреаційно-оздоровчою діяльністю, що формує фундамент для розвитку спорту вищих досягнень;

3) прагнення до централізації системи управління розвитком виду спорту, високі вимоги до визнання, серед яких фінансова самодостатність, неприбутковість, фінкціонування на значній території країни, боротьба з допінгом, прозорість діяльності;

4) злагоджена взаємодія державного фінансування (економіка Італії восьма у світовому рейтингу і четверта серед країн Європи, тому є можливість виділяти кошти на спорт) і приватного сектору (як юридичних, так і фізичних осіб), для стимулювання якого прийняті відповідні нормативно-правові акти;

5) потужний розвиток матеріально-технічної бази, яка підтримується Інститутом кредитування спорту; доступність спортивних споруд для суспільства; власне виробництво спортивного одягу, взуття, інвентарю;

6) впровадження принципів належного врядування: прозорість діяльності спортивних організацій, наявність зовнішнього аудиту за фінансовою складовою, облік показників розвитку завдяки диджиталізації;

7) створення умов для мотивації спортивних організацій в отриманні визнання CONI. До таких умов належать можливість державного фінансування, підтримка від спонсорів, Інституту кредитування спорту, грантів тощо. З іншого боку, це дозволяє

впроваджувати високі стандарти, необхідні правила і принципи взаємодії;

8) широка мережа клубів з охопленням 21 % населення; за даними Євростату за 2019 р. в Італії 26,7 % населення країни віком від 15 років і старше займається спортом і руховою активністю принаймні один раз на тиждень. Різницю можна пояснити самостійними заняттями людей. Порівняно з Україною, такі показники досить високі; серед країн ЄС – нижче середньостатистичних на 17 % [18];

9) давні спортивні традиції, глибока історична і культурна спадщина, що вибудовувала систему спорту протягом останніх століть.

Разом з тим, вважаємо відсутність спеціального органу з координації зусиль розвитку неолімпійського спорту в країні виступає негативним фактором. Для CONI завжди в центрі уваги лишатиметься олімпійський рух. Створення відповідних організацій дозволяє більше уваги приділяти цьому напрямку спорту, акумулювати ресурси, формувати у суспільстві і державі цілісне сприйняття цього явища. Можливо, саме з цим пов'язана втрата позицій збірної команди Італії на останніх Всесвітніх іграх 2022 р. у Бірмінгемі (4-те місце загальнокомандного заліку за кількістю золотих медалей). Проте італійська система спорту в цілому варта уваги, а ряд її сильних сторін доцільно імплементувати у вітчизняний спорт.

Висновки:

1. Система організації спорту в Італії координується двома головними структурами: Департаментом спорту при Раді міністрів (державний орган) та Національним олімпійським комітетом Італії (громадська організація) з широкими повноваженнями щодо розвитку спорту. Членами CONI є олімпійські, неолімпійські організації, структури адаптивного, масового спорту, наукові та інші об'єднання. CONI навіть контролює питання фінансової діяльності професійних клубів.

2. Основою системи організації спорту в Італії виступають клуби. Станом на 2023 р. у 120 тис. спортивних клубах займається понад 12 млн осіб.

3. До позитивних рис італійської системи спорту віднесено сегмента-

цію спортивних федерацій відповідно до кількісних показників їх розвитку і стимулювання до подальшого зростання; акцент на фінансову самодостатність і прозорість економічної діяльності федерації при її визнанні; впровадження принципів належного врядування та контроль за їх дотриманням; мінімізацію втручання держави у розвиток спорту при одночасному створенні необхідних умов; законодавчу підтримку приватного сектору та фізичних осіб щодо фінансування спорту; потужний розвиток матеріально-технічної бази та її доступність для суспільства; численне представництво в системі організації Спорту для всіх з різними назвами, але діяльність яких подібна й інтегрована в загальну систему асоціацій і федерацій; диджиталізація процесів управління і звітності тощо.

4. Результати аналізу діяльності Національного олімпійського комітету Італії як головної спортивної громадської організації засвідчили, що його головна увага сфокусована на олімпійському спорті. Розвиток неолімпійського напрямку спорту відбувається на рівні федерацій, відсутня інтеграція в єдину збірну команду або сприйняття неолімпійського спорту як цілісного явища.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні можливостей впровадження кращих практик розвитку спорту в Італії у вітчизняний неолімпійський спорт.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деякі питання діяльності Державного агентства спорту, Постанова Кабінету Міністрів України [Інтернет]. 24 грудня 2019 р. № 1160 [цитовано 15 квіт. 2023]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-2019-%D0%BF#Text>
2. Журба МА. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. Актуальні проблеми держави і права. 2017; с. 51–57. DOI: <https://core.ac.uk/download/pdf/156902835.pdf>
3. Кропивницька Т, Луць Ю. Результативність участі збірних команд Італії та України на Всесвітніх іграх. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;3:26-30. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2020.3.26-30>
4. Кропивницька ТА, Краснянський КВ. Результативність участі національних збірних команд як індикатор сталого розвитку спор-

ту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022;1:81-86. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.1.81-86>

5. Кропивницька ТА, Макаренко ОА. Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Німеччини). Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022;2:76-83 DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.76-83>

6. Про фізичну культуру і спорт, Закон України № 3808-XII, [Інтернет]. 24 грудня 1993 року [цитовано 15 квіт. 2023]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

7. Decreto del presidente del consiglio dei ministri 12 novembre 2022 [Internet]. Delega di funzioni al Ministro senza portafoglio dott. Andrea ABODI. (22A06784) (GU Serie Generale n.276 del 25-11-2022) [cited 23.07.2023]. Available on: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/11/25/22A06784/sq>

8. Dipartimento per lo sport [Internet]. [cited 25.07.2023]. Available on: https://it.wikipedia.org/wiki/Dipartimento_per_lo_sport

9. Disposizioni per l'attività sportiva dilettantistica (Legge 289/2002) [Internet]. [cited 22.03.2023]. Available on: <https://www.asso360.it/blog/legge-289-2002-articolo-90-comma-8/>

10. Legge 15 aprile 2003, n. 86. Ultimo aggiornamento all'atto pubblicato il 31.12.2018 [Internet]. Istituzione dell'assegno «Giulio Onesti» in favore degli sportivi italiani che versino in condizione di grave disagio economico. [cited 25.07.2023]. Available on: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2003:86>

11. Official site Agenzia delle Entrate [Internet]. Destinazione dell'otto, del cinque e del due per mille dell'irpef [cited 30.07.2023]. Available on: https://infoprecompilata-agenziaentrate-gov-it.translate.goog/portale/destinazione-dell-otto-del-cinque-e-del-due-per-mille-dell-irpef?_x_tr_sl=it&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

12. Official site CONI [Internet]. CONI e Comitato Leonardo premiano la migliore tesi sul contributo dello sport per l'economia del Paese [cited 07.08.2023]. Available on: <https://www.coni.it/it/news/13685-coni-e-comitato-leonardo-premiano-la-migliore-tesi-dedicata-al-contributo-dello-sport.html>

13. Official site CONI [Internet]. Controlli delle federazioni sulle società professionistiche [cited 10.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/it/coni/leggi-e-statuto/controlli-delle-federazioni-sulle-societa-professionistiche.html>

14. Official site CONI [Internet]. Italian National Olympic Committee [cited 22.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/coni-eng.html>

15. Official site CONI [Internet]. Laws-and-statute [cited 10.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/coni-eng/laws-and-statute.html>

16. Official site CONI [Internet]. National sports federations [cited 6.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/national-sports-federations.html>

17. Official site CONI [Internet]. Regolamento dei Riconoscimenti ai fini sportivi delle DSA [cited 8.02.2023]. Available on: https://www.coni.it/images/pdf/2013_11_13_%20CN_Regolamento_DSA_con_mod_Pres_cons.pdf

18. Official site Eurostat [Internet]. Statistics on sport participation [cited 08.08.2023]. Available on: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_sport_participation

19. Official site Istituto per il credito sportivo [Internet]. La Banca per lo sviluppo sostenibile e inclusivo attraverso lo Sport e la Cultura [cited 01.08.2023]. Available on: <https://www.creditosportivo.it/>

20. Official site IWGA [Internet]. Medal history of the World Games [cited 20.02.2023]. Available on: <https://www.theworldgames.org/results/medal-history>

21. Sponsorizzazioni sportive: credito di imposta anche nel 2023 [Internet]. [cited 22.03.2023]. Available on: <https://www.ransomt.it/blog/agevolazioni-fiscali/sponsorizzazioni-sportive-credito-di-imposta-2023/>

22. Statuto dell'aero club d'Italia [Internet]. [cited 22.02.2023]. Available on: <https://www.aeci.it/upload/files/Statuto-AeCI-dpr-18-marzo-2013%20n.-53.pdf>

LITERATURE

1. Some issues of the State Sports Agency activity, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine [Internet]. December 24, 2019, No. 1160 [cited on April 15, 2023]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-2019-%D0%BF#Text>

2. Zhurba MA. Foreign experience of state regulation of physical culture and sport. Current Problems of State and Law. 2017. p. 51–57. DOI: <https://core.ac.uk/download/pdf/156902835.pdf>

3. Kropyvnytska T, Luts Yu. Effectiveness of the participation of the national teams of Italy and Ukraine in the World Games. Theory and methods of physical education and sports. 2020;3:26-30. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2020.3.26-30>

4. Kropyvnytska TA, Krasnianskyi KV. Performance of national teams participation as an indicator of sustainable development of sports. Theory and methods of physical education and sports. 2022;1:81-86. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.1.81-86>

5. Kropyvnytska TA, Makarenko OA. Foreign experience in functioning of non-Olympic sports (by the case of Germany). Theory and methods of physical education and sports. 2022;2:76-83 DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.76-83>

6. Law of Ukraine on physical culture and sport, No. 3808-XII, [Internet]. December 24, 1993 [cited on April 15, 2023]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

7. Decreto del presidente del consiglio dei ministri 12 novembre 2022 [Internet]. Delega di funzioni al Ministro senza portafoglio dott. Andrea ABODI. (22A06784) (GU Serie Generale n.276 del 25-11-2022) [cited 23.07.2023]. Available on: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/11/25/22A06784/sq>

8. Dipartimento per lo sport [Internet]. [cited 25.07.2023]. Available on: https://it.wikipedia.org/wiki/Dipartimento_per_lo_sport

9. Disposizioni per l'attività sportiva dilettantistica (Legge 289/2002) [Internet]. [cited 22.03.2023]. Available on: <https://www.asso360.it/blog/legge-289-2002-articolo-90-comma-8/>

10. Legge 15 aprile 2003, n. 86. Ultimo aggiornamento all'atto pubblicato il 31.12.2018

[Internet]. Istituzione dell'assegno «Giulio Onesti» in favore degli sportivi italiani che versino in condizione di grave disagio economico. [cited 25.07.2023]. Available on: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2003:86>

11. Official site Agenzia delle Entrate [Internet]. Destinazione dell'otto, del cinque e del due per mille dell'irpef [cited 30.07.2023]. Available on: https://infoprecompilata-agenziaentrate-gov-it.translate.goog/portale/destinazione-dell-otto-del-cinque-e-del-due-per-mille-dell-irpef?_x_tr_sl=it&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

12. Official site CONI [Internet]. CONI e Comitato Leonardo premiano la migliore tesi sul contributo dello sport per l'economia del Paese [cited 07.08.2023]. Available on: <https://www.coni.it/it/news/13685-coni-e-comitato-leonardo-premiano-la-migliore-tesi-dedicata-al-contributo-dello-sport.html>

13. Official site CONI [Internet]. Controlli delle federazioni sulle società professionistiche [cited 10.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/it/coni/leggi-e-statuto/controlli-delle-federazioni-sulle-societa-professionistiche.html>

14. Official site CONI [Internet]. Italian National Olympic Committee [cited 22.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/coni-eng.html>

15. Official site CONI [Internet]. Laws-and-statute [cited 10.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/coni-eng/laws-and-statute.html>

16. Official site CONI [Internet]. National sports federations [cited 6.01.2023]. Available on: <https://www.coni.it/en/national-sports-federations.html>

17. Official site CONI [Internet]. Regolamento dei Riconoscimenti ai fini sportivi delle DSA [cited 8.02.2023]. Available on: https://www.coni.it/images/pdf/2013_11_13_%20CN_Regolamento_DSA_con_mod_Pres_cons.pdf

18. Official site Eurostat [Internet]. Statistics on sport participation [cited 08.08.2023]. Available on: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_sport_participation

19. Official site Istituto per il credito sportivo [Internet]. La Banca per lo sviluppo sostenibile e inclusivo attraverso lo Sport e la Cultura [cited 01.08.2023]. Available on: <https://www.creditosportivo.it/>

20. Official site IWGA [Internet]. Medal history of the World Games [cited 20.02.2023]. Available on: <https://www.theworldgames.org/results/medal-history>

21. Sponsorizzazioni sportive: credito di imposta anche nel 2023 [Internet]. [cited 22.03.2023]. Available on: <https://www.ransomt.it/blog/agevolazioni-fiscali/sponsorizzazioni-sportive-credito-di-imposta-2023/>

22. Statuto dell'aero club d'Italia [Internet]. [cited 22.02.2023]. Available on: <https://www.aeci.it/upload/files/Statuto-AeCI-dpr-18-marzo-2013%20n.-53.pdf>

Надійшла 10.08.2023

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Тетяна Кропивницька <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net

Національний університет фізичного виховання і спорту України,
вул. Фізкультури 1, м. Київ, 03150, Україна

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetiana Kropyvnytska <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
Fizkul'tury str. 1, Kyiv, 03150, Ukraine